

datum

31-03-2022

projectnummer

NL3500A1

auteurs

Anne Oldenhof
Bouko Bakker
Hanneke de Graaf

copyright

© Rutgers 2022

LHBT+

Quick Scan 2021

GGZ Noord-Holland-Noord

inhoud

1	Deelnemers	3
2	Sociaal klimaat en veiligheid	6
3	Houding	11
4	Kennis	15
5	Vaardigheden en handelen	18
6	Groepsdynamiek	24
7	Ondersteuningsbehoefte	29
8	Conclusie	31
9	Aanbevelingen	33

Mede mogelijk gemaakt door:

ALLIANTIE
GEZONDHEIDSZORG
OP
MAAT.

Iedere patiënt is anders. We maken van diversiteit de norm in de spreekkamer.

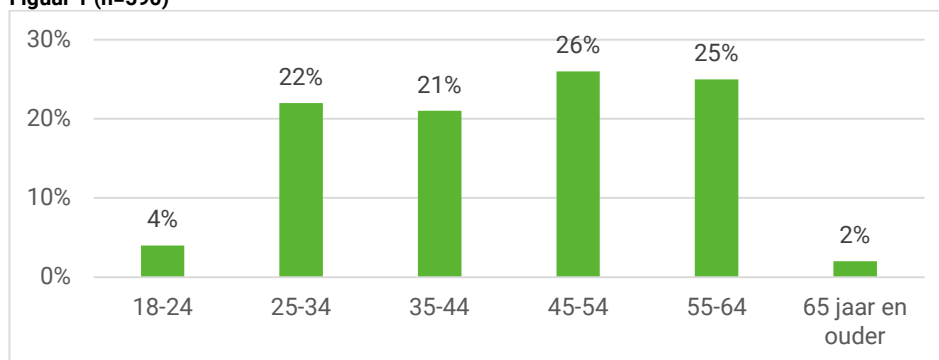
1 Deelnemers

De LHBT+ Quick Scan is in december 2021 voorgelegd aan de medewerkers van GGZ Noord-Holland-Noord en werd door 802 medewerkers ingevuld. De antwoorden van 590 respondenten zijn meegenomen in deze rapportage. Van 212 respondenten zijn de gegevens niet opgenomen in dit rapport. 32 respondenten gaven geen toestemming voor het gebruiken van hun antwoorden en 180 respondenten zijn vroegtijdig gestopt met het beantwoorden van de vragenlijst.

1.1 Wat is uw leeftijd?

Een kwart van de respondenten (26%) is tussen de 18-34 jaar oud (figuur 1). Bijna de helft van de respondenten (47%) is tussen de 35-54 jaar oud en de rest (27%) is 55 jaar en ouder.

Figuur 1 (n=590)

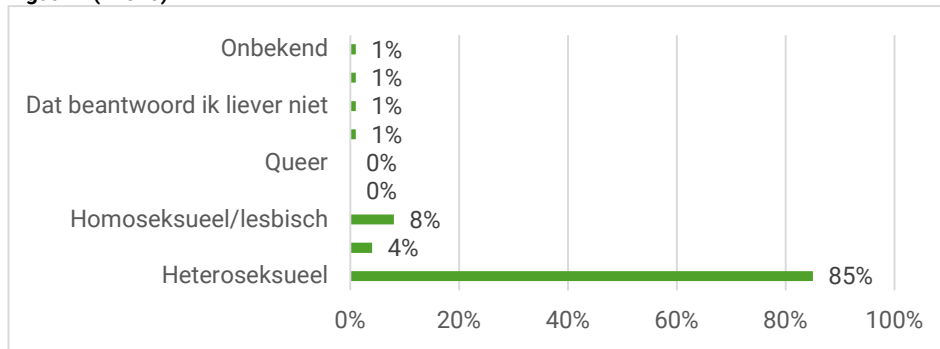
1.2 Hoe identificeert u zichzelf op dit moment?

Het grootste gedeelte van de respondenten (77%) identificeert zichzelf als vrouw. Een op de vijf respondenten (22%) identificeert zichzelf als man en 1% heeft de vraag niet ingevuld.

1.3 Hoe omschrijft u uw seksuele oriëntatie?

De meeste respondenten (85%) omschrijven zichzelf als heteroseksueel (figuur 2). Bijna een op de tien respondenten (8%) omschrijft zichzelf als homoseksueel/lesbisch en een klein gedeelte van de respondenten (4%) omschrijft zijn seksuele oriëntatie als biseksueel. Een klein gedeelte (1%) weet het (nog) niet, beantwoordt de vraag liever niet, of omschrijft zijn seksuele oriëntatie anders. De rest (1%) heeft de vraag niet ingevuld.

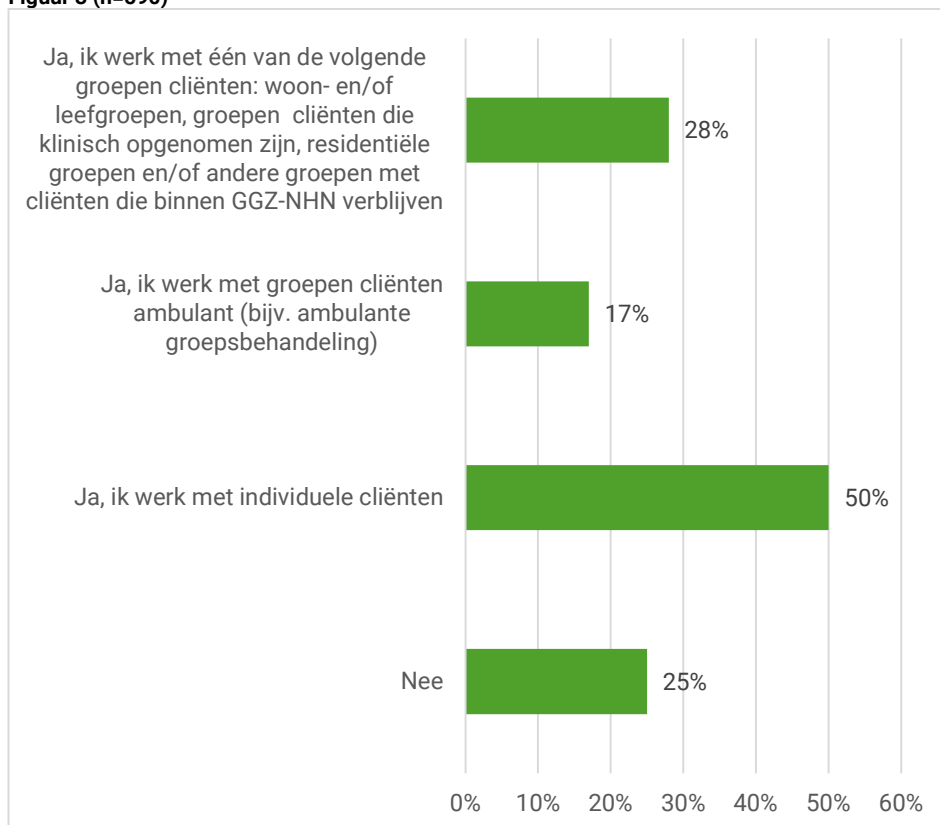
Figuur 2 (n=590)

1.4 Werkt u zelf met cliënten?

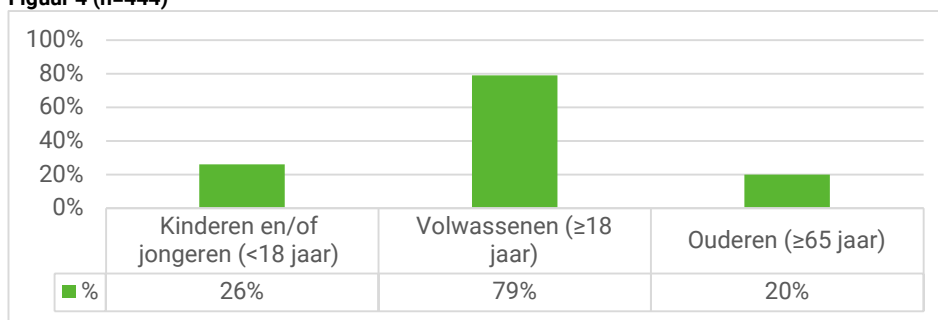
Driekwart van de respondenten (75%) werkt met cliënten (figuur 3). De helft van de respondenten (50%) geeft aan met individuele cliënten te werken. Ruim een kwart (28%) werkt met één van de volgende groepen: woon- en/of leefgroepen, groepen cliënten die klinisch opgenomen zijn, residentiële groepen en/of andere groepen met cliënten die binnen GGZ-NHN verblijven. Een op de zes (17%) werkt met groepen cliënten ambulante (bijv. ambulante groepsbehandeling). Een op de zes (17%) werkt met groepen cliënten ambulante.

Figuur 3 (n=590)

1.5 Met welke doelgroep werkt u?

Van de respondenten die met cliënten werken, werkt een kwart (26%) met kinderen en/of jongeren (figuur 4). Het grootste gedeelte (78%) werkt met volwassenen en een op de vijf respondenten (20%) geeft aan met ouderen te werken.

Figuur 4 (n=444)

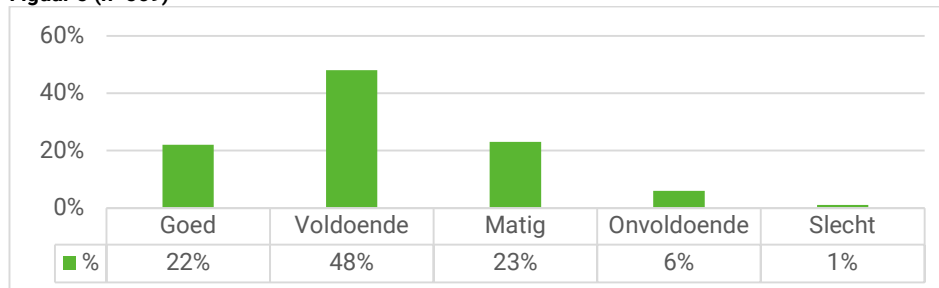
Notitie: hier waren meerdere antwoordopties mogelijk en is het totaal van de percentages hoger dan 100%.

2 Sociaal klimaat en veiligheid

2.1 Hoe beoordeelt u de aandacht voor het omgaan met lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgenderpersonen in algemene zin?

Het grootste gedeelte van de respondenten (70%) vindt de aandacht voor het omgaan met LHBT-personen voldoende tot goed (figuur 5). Een op de drie respondenten (29%) vindt dit matig tot onvoldoende en de rest (1%) vindt dit slecht. Meer heteroseksuele respondenten (72%) dan niet-heteroseksuele respondenten (52%) beoordelen de aandacht voor het omgaan LHBT-personen voldoende tot goed (niet in figuur). Ruim twee op de vijf niet-heteroseksuele respondenten (43%) en een kwart van de heteroseksuele respondenten (27%) vindt dit matig tot onvoldoende.

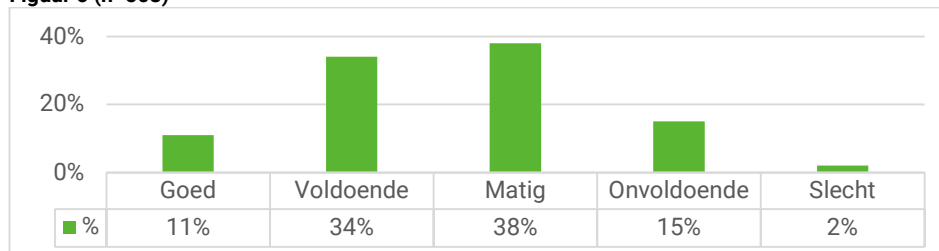
Figuur 5 (n=569)

2.2 Hoe beoordeelt u de aandacht voor seksuele en genderdiversiteit in het informatiemateriaal (website, folders e.d.) van uw organisatie?

Bijna de helft van de respondenten (45%) beoordeelt de aandacht voor seksuele en genderdiversiteit in het informatiemateriaal voldoende tot goed (figuur 6). Ruim de helft (53%) beoordeelt dit als matig tot onvoldoende en een klein gedeelte van de respondenten beoordeelt dit als slecht (2%). Heteroseksuele respondenten (49%) beoordelen de aandacht voor seksuele en genderdiversiteit in het informatiemateriaal vaker als voldoende tot goed dan niet-heteroseksuele respondenten (27% ; niet in figuur). Twee op de drie niet-heteroseksuele respondenten (66%) beoordeelt dit als matig tot onvoldoende.

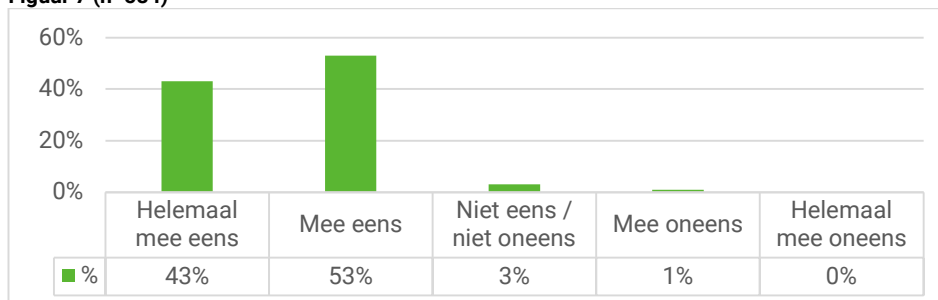
Figuur 6 (n=508)

2.3 Er is over het algemeen sprake van een respectvolle omgang tussen collega's onderling

Het grootste gedeelte van de respondenten (96%) vindt dat er over het algemeen sprake is van een respectvolle omgang tussen collega's onderling (figuur 7). Een klein gedeelte van de respondenten (3%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en de rest (1%) is het hier mee oneens.

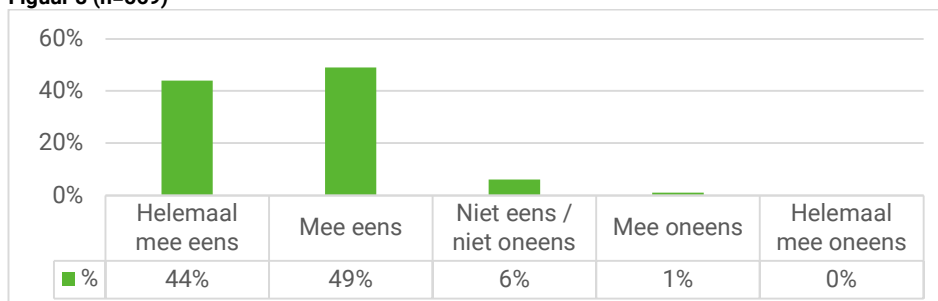
Figuur 7 (n=584)

2.4 Homo- en biseksuele collega's kunnen naar collega's open zijn over hun seksuele oriëntatie

De meeste respondenten (93%) vinden dat homo- en biseksuele collega's open kunnen zijn naar andere collega's over hun seksuele oriëntatie (figuur 8). Een klein gedeelte (6%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en 1% van de respondenten is het hier mee oneens.

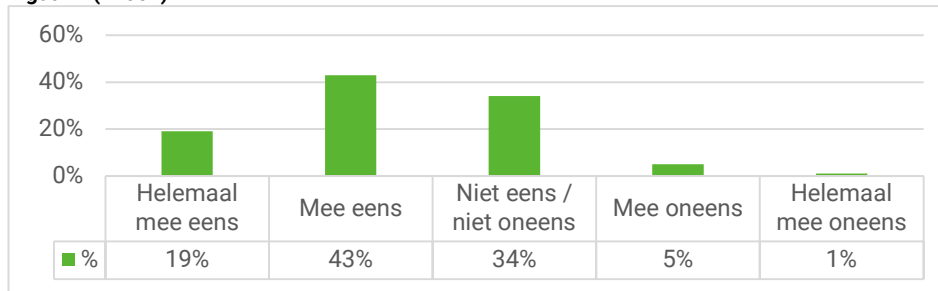
Figuur 8 (n=569)

2.5 Homo- en biseksuele collega's kunnen (indien dit ter sprake komt) naar cliënten open zijn over hun seksuele oriëntatie

Bijna twee derde van de respondenten (62%) denkt dat homo- en biseksuele collega's open kunnen zijn naar cliënten over hun seksuele oriëntatie (figuur 9). Ruim een op de drie respondenten (34%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens. De rest (6%) is het hier (helemaal) mee oneens. Niet-heteroseksuele respondenten (16%) zijn het vaker oneens met deze stelling dan heteroseksuele respondenten (3%; niet in figuur).

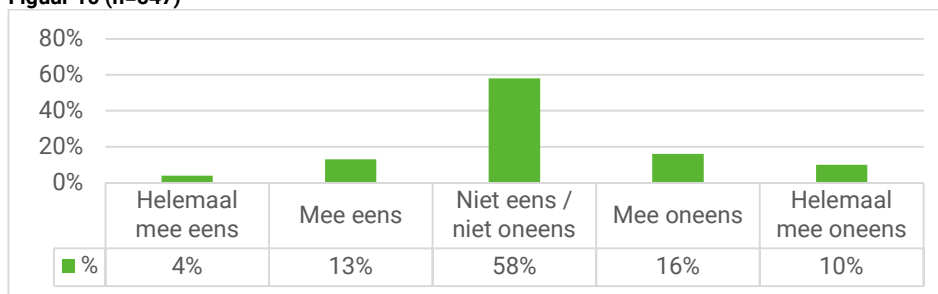
Figuur 9 (n=552)

2.6 Als een cliënt niet begeleid zou willen worden door een homo- of biseksuele hulpverlener, dan wordt dit geaccepteerd

Een op de zes respondenten (17%) denkt dat het geaccepteerd wordt als een cliënt niet begeleid wilt worden door een homo- of biseksuele hulpverlener (figuur 10). Het grootste gedeelte (58%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens. Een kwart van de respondenten (26%) denkt dat dit niet geaccepteerd wordt.

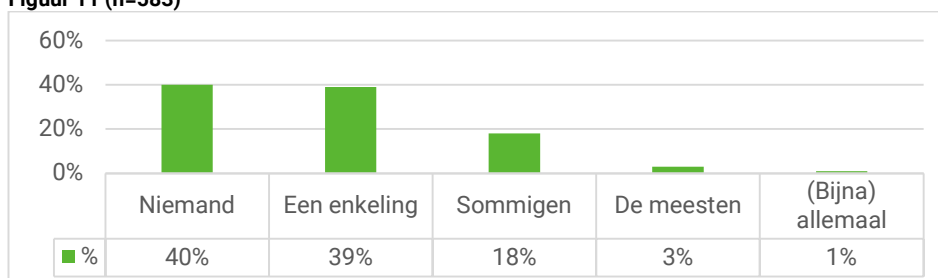
Figuur 10 (n=547)

2.7 Hoeveel van uw directe collega's hebben vooroordelen over homo- of biseksualiteit, denkt u?

Vier op de tien respondenten (40%) denkt dat hun directe collega's geen vooroordelen hebben over homo- of biseksualiteit (figuur 11). Ruim de helft van de respondenten (57%) denkt dat een enkeling of sommigen vooroordelen hebben. Een klein gedeelte (3%) denkt dat de meeste directe collega's vooroordelen hebben over homo- of biseksualiteit. De rest (1%) denkt dat alle directe collega's vooroordelen hebben. Meer heteroseksuele respondenten (42%) dan niet-heteroseksuele respondenten (25%) denken dat hun directe collega's geen vooroordelen hebben over homo- of biseksualiteit (niet in figuur).

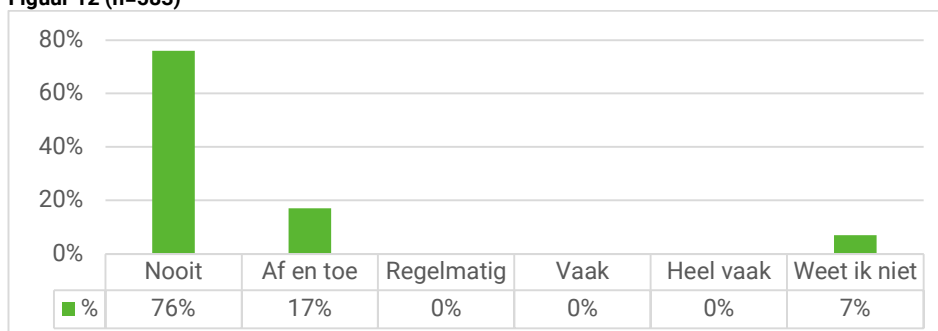
Figuur 11 (n=583)

2.8 Hoe vaak maken uw directe collega's negatieve opmerkingen over homoseksuele, lesbische of biseksuele personen?

Ruim driekwart van de respondenten (76%) geeft aan dat er nooit negatieve opmerkingen worden gemaakt door hun directe collega's over homoseksuele, lesbische of biseksuele personen (figuur 12). Een op de zes respondenten (17%) zegt dat er af en toe negatieve opmerkingen worden gemaakt en de rest (7%) weet niet of directe collega's negatieve opmerkingen maken over homoseksuele, lesbische of biseksuele personen. Niet-heteroseksuele respondenten (35%) geven vaker aan dat er af en toe negatieve opmerkingen worden gemaakt dan heteroseksuele respondenten (14%; niet in figuur).

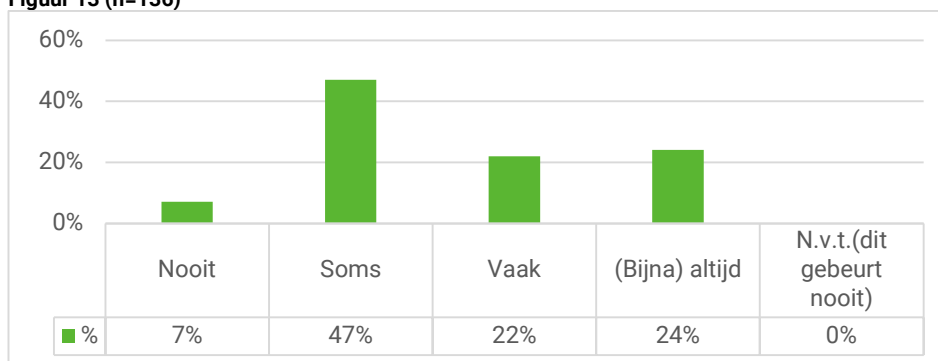
Figuur 12 (n=583)

2.9 Wanneer een directe collega een negatieve opmerking maakt over homoseksuele, lesbische of biseksuele personen, zegt u daar dan iets van?

Een klein gedeelte van de respondenten (7%) zegt nooit iets wanneer een directe collega een negatieve opmerking maakt over homoseksuele, lesbische of biseksuele personen (figuur 13). Bijna de helft van de respondenten (47%) zegt er soms iets van en 46% zegt er vaak tot (bijna) altijd iets van. Meer niet-heteroseksuele respondenten (39%) dan heteroseksuele respondenten (20%) zeggen (bijna) altijd iets wanneer er een negatieve opmerking wordt gemaakt over LHBT-personeel (niet in figuur).

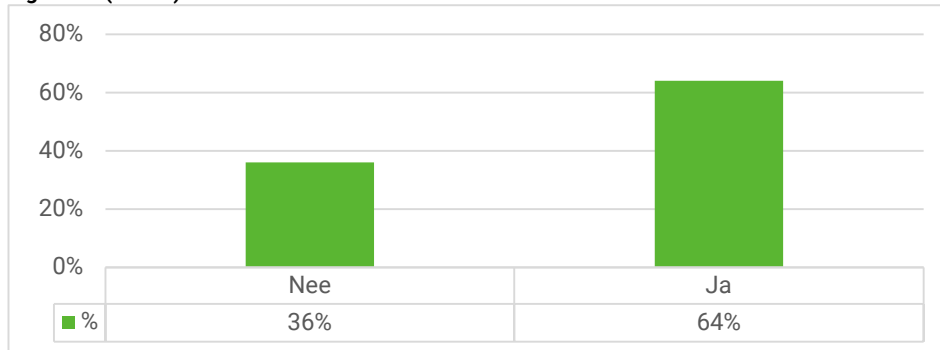
Figuur 13 (n=136)

2.10 Stel dat u ongelijk of negatief behandeld wordt binnen uw organisatie. Weet u dan naar wie u toe kunt om een klacht in te dienen?

Het grootste gedeelte van de respondenten (64%) weet bij wie ze een klacht kunnen indienen (figuur 14). Toch weet ruim een op de drie respondenten (36%) dit niet.

Figuur 14 (n=583)

3 Houding

3.1 Er is in het algemeen teveel aandacht voor homo- en biseksualiteit

Een op de acht respondenten (13%) vindt dat er te veel aandacht is voor homo- en biseksualiteit (figuur 15). Een op de drie respondenten (30%) is het er niet mee eens maar ook niet mee oneens. Ruim de helft van de respondenten (57%) is het hier (helemaal) niet mee eens.

3.2 Ik voel me niet op mijn gemak bij homo- of biseksuele personen

Een klein gedeelte van de respondenten (3%) geeft aan dat zij zich niet op hun gemak voelen bij homo- of biseksuele personen (figuur 15). Het grootste gedeelte van de respondenten (96%) geeft aan het (helemaal) oneens te zijn met deze stelling.

3.3 Als een man en een vrouw hand in hand lopen heb ik daar minder moeite mee dan wanneer twee mannen hand in hand lopen

Slechts 1% van de respondenten geeft aan minder moeite te hebben met een heterostel dat hand in hand loopt dan met een homostel dat hand in hand loopt (figuur 15). Een klein gedeelte (5%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens. De meeste respondenten (93%) zijn het hier (helemaal) niet mee eens.

3.4 Homoseksuele mannen moeten niet zo overdreven doen

Een klein gedeelte van de respondenten (3%) geeft aan dat homoseksuele mannen niet zo overdreven moeten doen (figuur 15). Een op de acht respondenten (14%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en de meeste respondenten (84%) zijn het (helemaal) niet eens met de stelling.

3.5 Biseksuele personen zijn er nog niet uit wat hun seksuele oriëntatie is

Slechts 1% van de respondenten geeft aan het eens te zijn met deze stelling (figuur 15). Een klein gedeelte (7%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en het grootste gedeelte van de respondenten (92%) is het (helemaal) niet eens met deze stelling.

3.6 De meeste collega's gaan er bij voorbaat vanuit dat een cliënt heteroseksueel is

Meer dan een derde van de respondenten (36%) geeft aan dat de meeste collega's er bij voorbaat vanuit gaan dat een cliënt heteroseksueel is (figuur 15). Ruim een op de drie (33%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en de rest van de respondenten (32%) is het hier (helemaal) mee oneens.

3.7 Als ik iemand ontmoet, dan vind ik het belangrijk dat ik gelijk kan zien of iemand man of vrouw is

Een klein gedeelte van de respondenten (8%) geeft aan dit belangrijk te vinden (figuur 15). Een op de vijf (21%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en 71% van de respondenten is het hier (helemaal) mee oneens.

3.8 Er is iets mis met mensen die zich geen man of vrouw voelen

Een klein gedeelte van de respondenten (3%) geeft aan het eens te zijn met deze stelling (figuur 15). Bijna een op de tien (8%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en het grootste gedeelte van de respondenten (90%) is het hier (helemaal) niet mee eens.

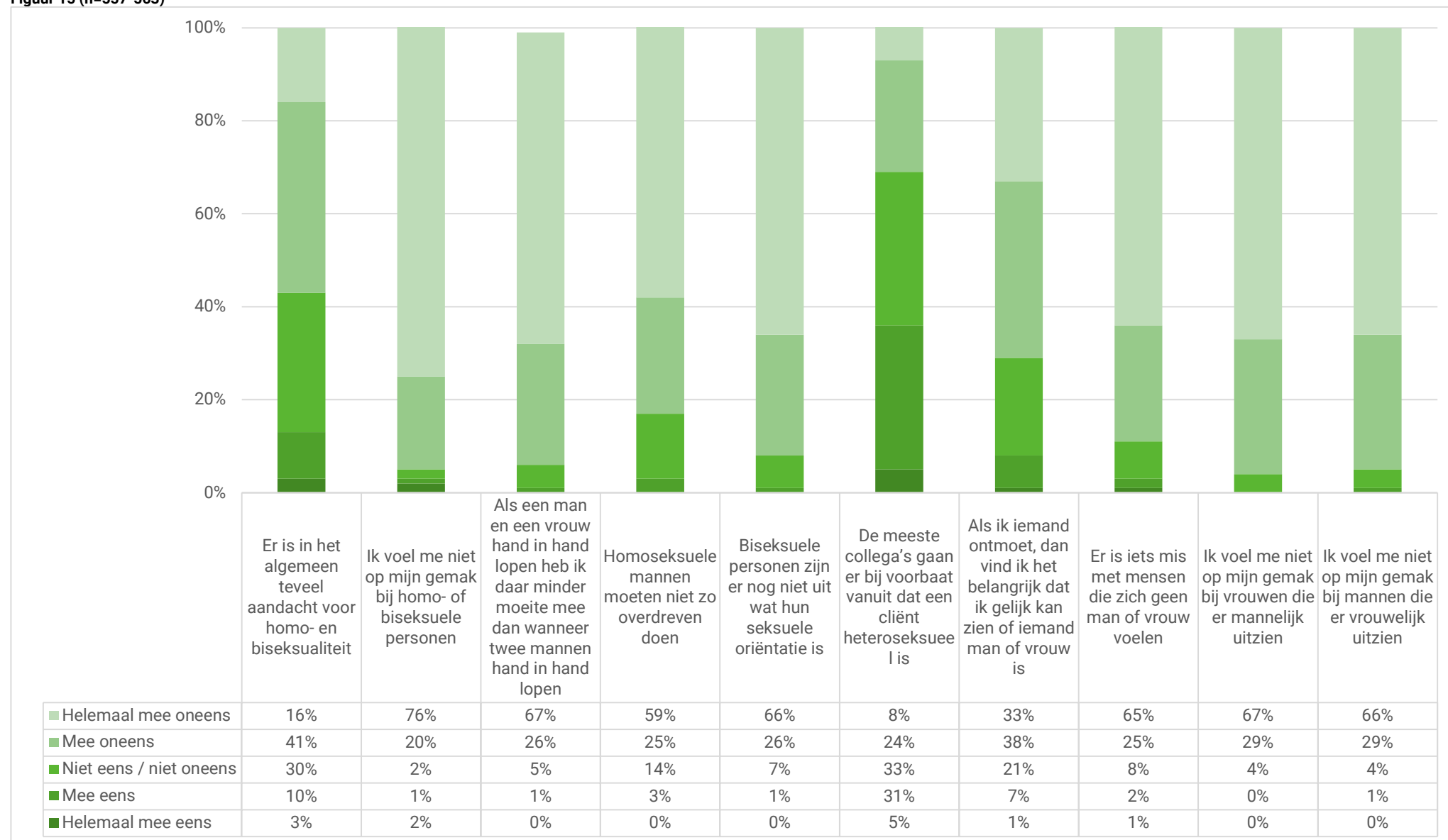
3.9 Ik voel me niet op mijn gemak bij vrouwen die er mannelijk uitzien

Geen van de respondenten is het met deze stelling eens (figuur 15). Een klein gedeelte (4%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en de meeste respondenten (96%) geven aan het (helemaal) niet eens te zijn met deze stelling.

3.10 Ik voel me niet op mijn gemak bij mannen die er vrouwelijk uitzien

Slecht 1% van de respondenten geeft aan zich niet op zijn gemak te voelen bij mannen die er vrouwelijk uitzien (figuur 15). Een klein gedeelte (4%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en het grootste gedeelte van de respondenten (95%) is het (helemaal) niet eens met deze stelling.

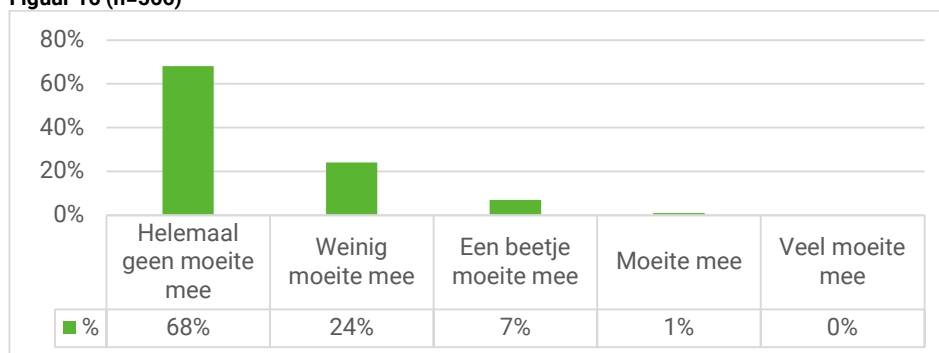
Figuur 15 (n=557-563)

3.11 Ongeacht of u nu kinderen heeft of niet, wat zou u ervan vinden als één van uw kinderen een liefdesrelatie had met een partner van hetzelfde geslacht?

Het grootste gedeelte van de respondenten (92%) geeft aan hier weinig tot helemaal geen moeite mee te hebben (figuur 16). Een klein gedeelte van de respondenten (7%) geeft aan er een beetje moeite mee te hebben en de rest (1%) heeft hier moeite mee.

Figuur 16 (n=566)

4 Kennis

4.1 Hoe beoordeelt u uw kennis over homo- en biseksualiteit?

Negen op de tien respondenten (89%) geeft aan voldoende tot goede kennis te hebben over homo- en biseksualiteit (figuur 17). Een op de tien (10%) geeft aan matige kennis te hebben en 2% van de respondenten geeft aan onvoldoende kennis te hebben over homo- en biseksualiteit.

4.2 Hoe beoordeelt u uw kennis over genderidentiteit?

Ruim de helft van de respondenten (57%) geeft aan voldoende tot goede kennis te hebben over genderidentiteit (figuur 17). Een op de drie respondenten (32%) geeft aan matige kennis te hebben en 11% van de respondenten geeft aan onvoldoende tot slechte kennis te hebben over genderidentiteit.

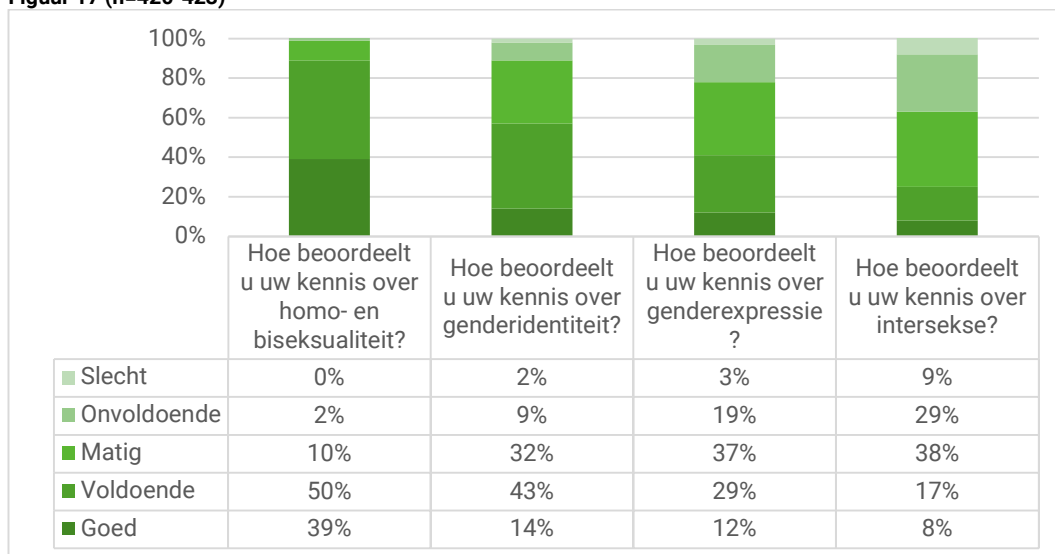
4.3 Hoe beoordeelt u uw kennis over genderexpressie?

Vier op de tien respondenten (41%) beoordeelt hun kennis over genderexpressie voldoende tot goed (figuur 17). Ruim een derde (37%) geeft aan matige kennis te hebben en de rest van de respondenten (22%) beoordeelt hun kennis over genderexpressie onvoldoende tot slecht.

4.4 Hoe beoordeelt u uw kennis over intersekse?

Een kwart van de respondenten (25%) geeft aan voldoende tot goede kennis te hebben over intersekse (figuur 17). Bijna twee op de vijf (38%) geeft aan matige kennis te hebben en 38% van de respondenten beoordeelt hun kennis over intersekse onvoldoende tot slecht.

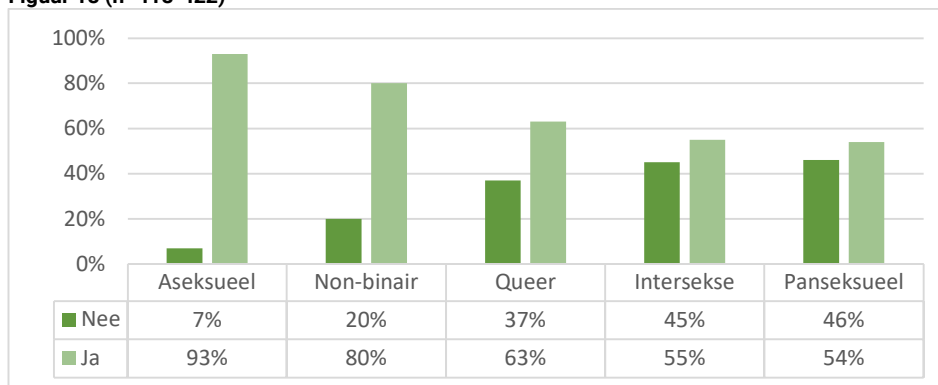
Figuur 17 (n=420-423)

4.5 Weet u wat intersekse, asexueel, panseksueel, queer en non-binair betekent?

- Het grootste gedeelte van de respondenten (93%) weet wat asexueel betekent (figuur 18). Een klein gedeelte van de respondenten (7%) weet dit niet.
- Vier op de vijf respondenten (80%) geeft aan te weten wat non-binair betekent. De rest (20%) weet dit niet.
- Bijna twee derde van de respondenten (63%) weet wat queer betekent. Ruim een derde (37%) weet dit niet.
- Ruim de helft van de respondenten (55%) weet wat intersekse betekent. De rest (45%) geeft aan dit niet te weten.
- Ruim de helft van de respondenten (54%) weet wat panseksueel betekent en 46% van de respondenten geeft aan dit niet te weten.

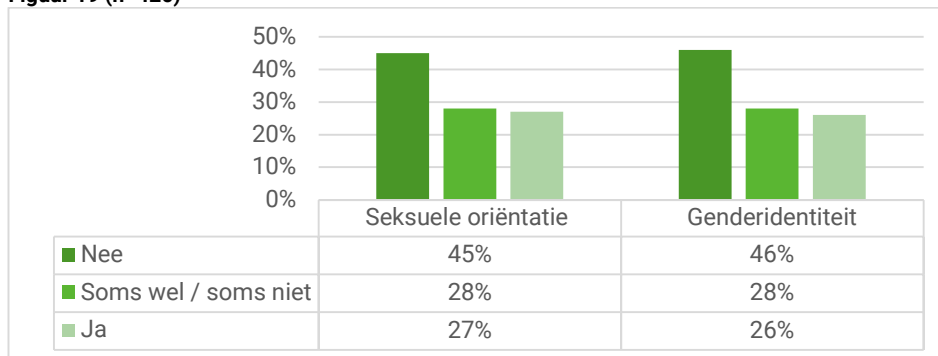
Figuur 18 (n=418-422)

4.6 Weet u waar u intern advies/consultatie kunt vinden over seksuele oriëntatie en genderidentiteit?

- Ruim een kwart van de respondenten (27%) weet waar ze intern advies/consultatie kunnen vinden over seksuele oriëntatie (figuur 19). Bijna drie op de tien respondenten (28%) weet het soms wel, soms niet en bijna de helft van de respondenten (47%) geeft aan het niet te weten.
- Een kwart van de respondenten (26%) weet waar ze intern advies/consultatie kunnen vinden over genderidentiteit (figuur 19). Bijna drie op de tien respondenten (28%) weet dit soms wel, soms niet en bijna de helft van de respondenten (46%) geeft aan dit niet te weten.

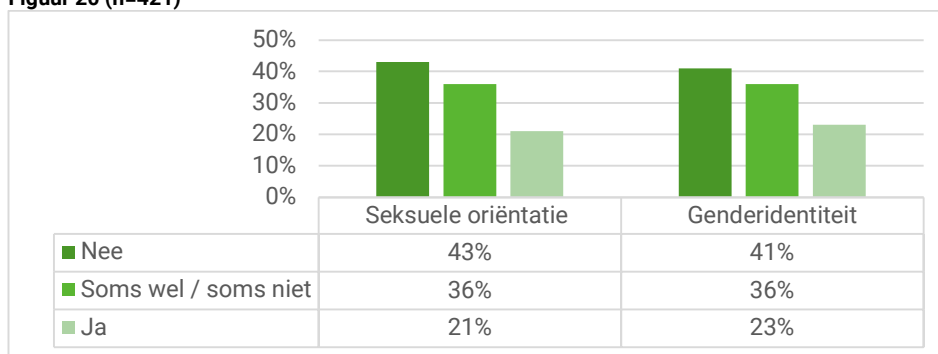
Figuur 19 (n=420)

4.7 Weet u waar u cliënten extern naartoe kan doorverwijzen met vragen over hun seksuele oriëntatie en genderidentiteit?

- Een op de vijf respondenten (21%) weet waar ze cliënten extern naartoe kunnen doorverwijzen met vragen over seksuele oriëntatie (figuur 20). Ruim een derde (36%) weet dit soms wel, soms niet en de rest (43%) geeft aan dit niet te weten.
- Bijna een kwart van de respondenten (23%) weet waar ze cliënten extern naartoe kunnen doorverwijzen met vragen over genderidentiteit (figuur 20). Bijna twee op de vijf respondenten (36%) weet dit soms wel, soms niet en 41% geeft aan dit niet te weten.

Figuur 20 (n=421)

5 Vaardigheden en handelen

5.1 In hoeverre voelt u zich in staat om één op één met cliënten over relaties, intimiteit en seksualiteit te praten?

Bijna alle respondenten (98%) voelen zich enigszins tot erg staat om één op één met cliënten over relaties, intimiteit en seksualiteit te praten (figuur 21). De rest (2%) voelt zich hier niet toe in staat.

5.2 In hoeverre voelt u zich in staat om cliënten bij vragen over seksualiteit te wijzen op goede informatie?

De meeste respondenten (91%) voelen zich enigszins tot erg in staat om cliënten op goede informatie te wijzen (figuur 21). Een op de tien respondenten (9%) voelt zich hier niet toe in staat.

5.3 In hoeverre voelt u zich in staat om cliënten bij problemen over seksualiteit te wijzen op goede hulpverlening?

Het grootste gedeelte van de respondenten (86%) voelt zich enigszins tot erg in staat om cliënten op goede hulpverlening te wijzen (figuur 21). Een op de acht respondenten (14%) voelt zich hier (helemaal) niet toe in staat.

5.4 In hoeverre voelt u zich in staat om in de groep, waar u het meest mee werkt, over relaties, intimiteit en seksualiteit te praten?

De meeste respondenten (95%) voelen zich enigszins tot erg in staat om in de groep over relaties, intimiteit en seksualiteit te praten (figuur 21). Een klein gedeelte van de respondenten (5%) voelt zich hier niet toe in staat.

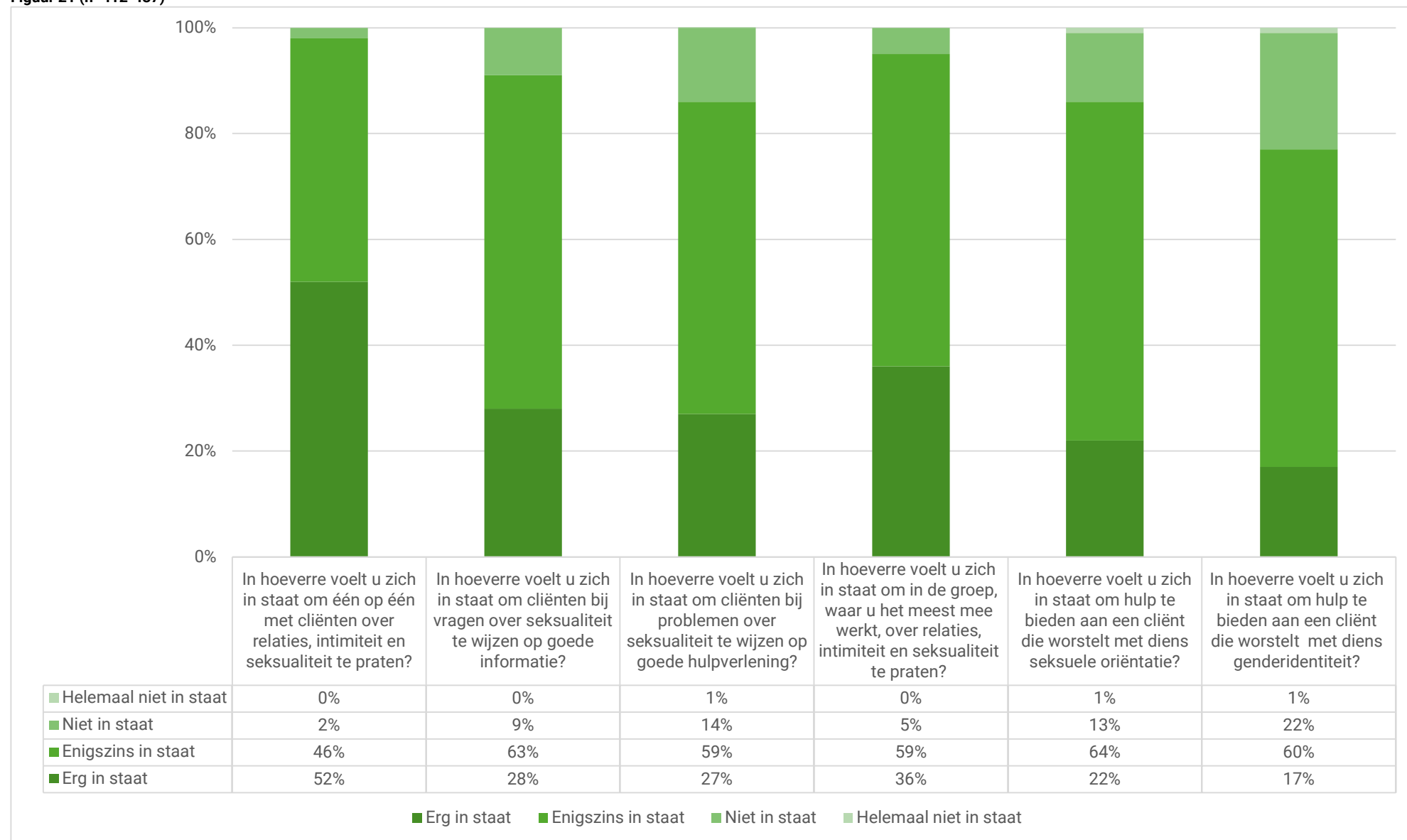
5.5 In hoeverre voelt u zich in staat om hulp te bieden aan een cliënt die worstelt met diens seksuele oriëntatie?

Het grootste gedeelte van de respondenten (86%) voelt zich enigszins tot erg in staat om een cliënt te helpen die worstelt met diens seksuele oriëntatie (figuur 21). De rest (14%) voelt zich hier (helemaal) niet toe in staat. Meer niet-heteroseksuele respondenten (46%) dan heteroseksuele respondenten (19%) voelen zich erg in staat om hulp te bieden (niet in figuur).

5.6 In hoeverre voelt u zich in staat om hulp te bieden aan een cliënt die worstelt met diens genderidentiteit?

Bijna vier op de vijf respondenten (77%) voelt zich enigszins tot erg in staat om een cliënt te helpen die worstelt met diens genderidentiteit (figuur 21). Bijna een kwart van de respondenten (23%) voelt zich hier (helemaal) niet toe in staat.

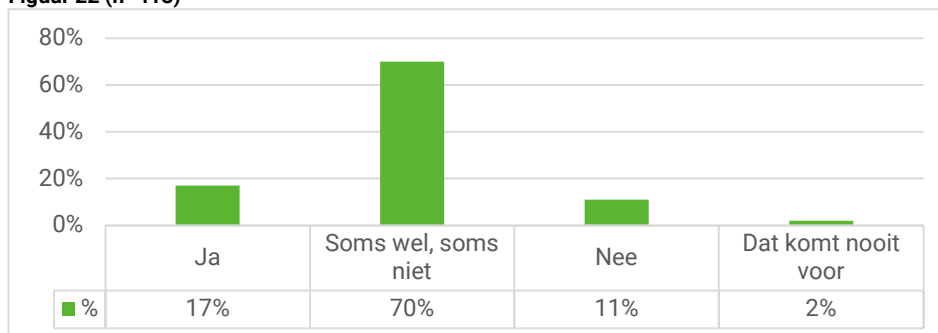
Figuur 21 (n=412-437)

5.7 Als u vermoedt dat een cliënt lesbisch, homo of bi is, gaat u daar dan over in gesprek met de cliënt?

Bijna een op de vijf respondenten (17%) geeft aan in gesprek te gaan met de cliënt als ze vermoeden dat die lesbisch, homo of bi is (figuur 22). Het grootste gedeelte van de respondenten (70%) gaat soms wel, soms niet in gesprek en een op de tien (11%) gaat hierover niet in gesprek met de cliënt. De rest (2%) geeft aan dat dit soort situaties nooit voorkomen.

Figuur 22 (n=413)

5.8 Wat is de reden dat u hier niet altijd over in gesprek gaat?

- De meest genoemde redenen om niet in gesprek te gaan over seksuele oriëntatie zijn: ik vind het niet nodig als het geen probleem is (67%) en ik wil het onderwerp niet 'bijzonder' of 'anders' maken (35%; figuur 23).
- Ook geeft een kwart van de respondenten (26%) aan dat het niet past bij de behandeldoelen.
- Een op de vijf (20%) respondenten geeft aan dat ze de cliënt niet in verlegenheid willen brengen.
- Sommigen geven aan het privé te vinden (14%), bang te zijn dat ze het mogelijk verkeerd hebben (12%), de behandelrelatie niet negatief te willen beïnvloeden (5%) en niet te weten hoe ze dat kunnen doen (3%).

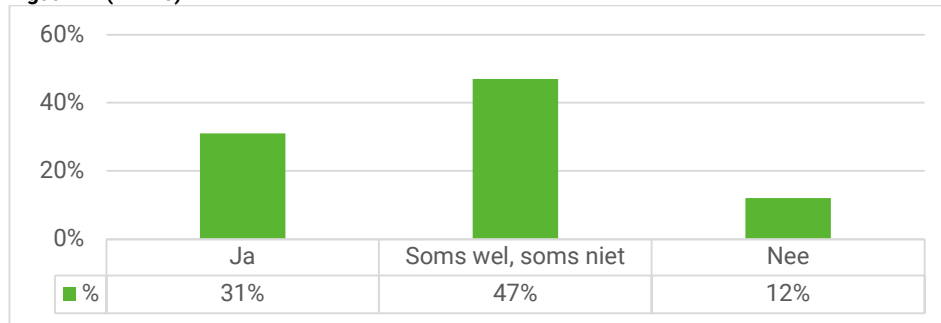
Figuur 23 (n=333)

5.9 Als u vermoedt dat een cliënt transgender is, gaat u daar dan over in gesprek met de cliënt?

Een op de drie respondenten (31%) geeft aan in gesprek te gaan met de cliënt als ze vermoeden dat die transgender is (figuur 24). Bijna de helft van de respondenten (47%) gaat soms wel, soms niet in gesprek en de rest (12%) geeft aan niet in gesprek te gaan met de cliënt.

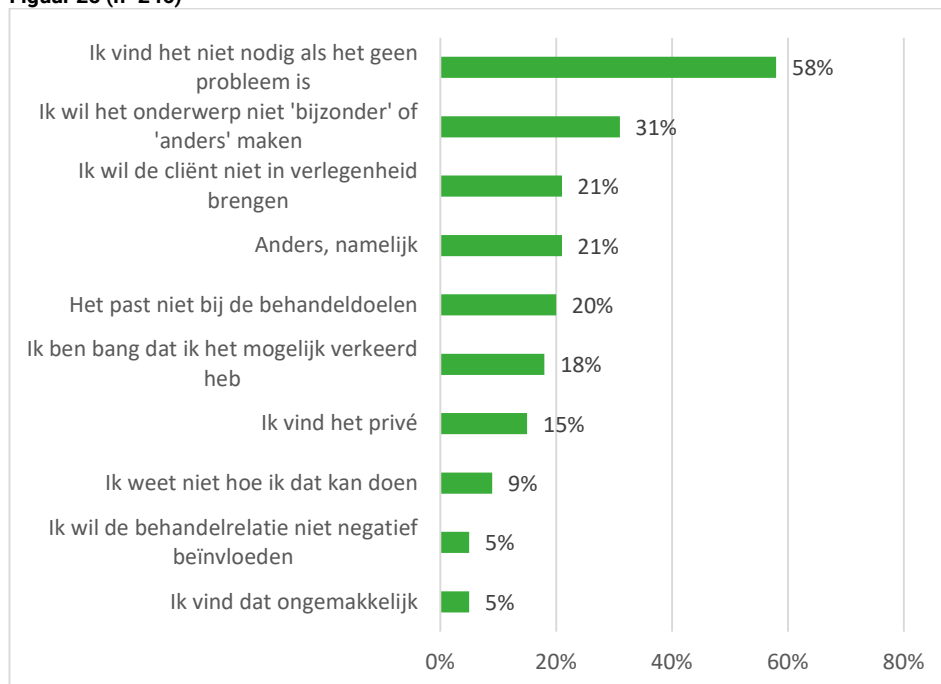
Figuur 24 (n=410)

5.10 Wat is de reden dat u hier niet altijd over in gesprek gaat?

- De meest genoemde redenen om niet in gesprek te gaan zijn: ik vind het niet nodig als het geen probleem is (58%) en ik wil het onderwerp niet 'bijzonder' of 'anders' maken (31%; figuur 25).
- Een op de vijf respondenten geeft aan dat ze de cliënt niet in verlegenheid willen brengen (21%), dat het niet past bij de behandeldoelen (20%) en bang te zijn dat ze het mogelijk verkeerd hebben (18%).
- Sommigen geven aan het privé te vinden (15%), niet te weten hoe ze dat kunnen doen (9%), de behandelrelatie niet negatief te willen beïnvloeden (5%) en dat ongemakkelijk te vinden (5%).

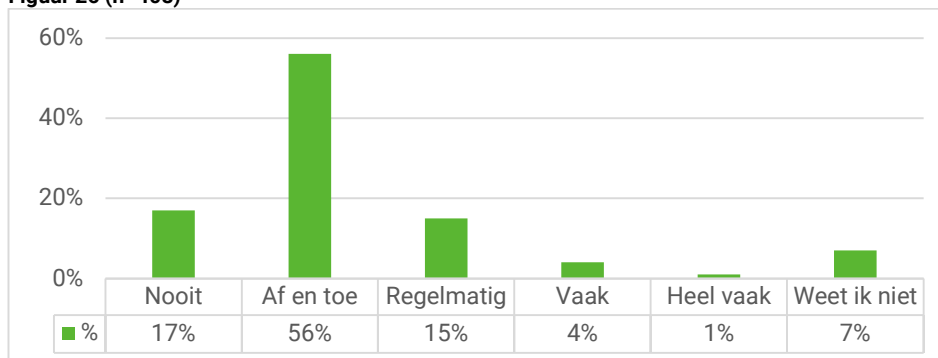
Figuur 25 (n=246)

5.11 Hoe vaak maken cliënten negatieve opmerkingen over homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender personen?

Bijna twee op de tien respondenten (17%) geeft aan dat er door cliënten nooit negatieve opmerkingen worden gemaakt over homoseksuele, lesbische of biseksuele personen (figuur 26). Ruim de helft (56%) geeft aan dat dit af en toe gebeurt. Een op de vijf respondenten (20%) geeft aan dat dit regelmatig tot (heel) vaak gebeurt en de rest (1%) geeft aan dit niet te weten.

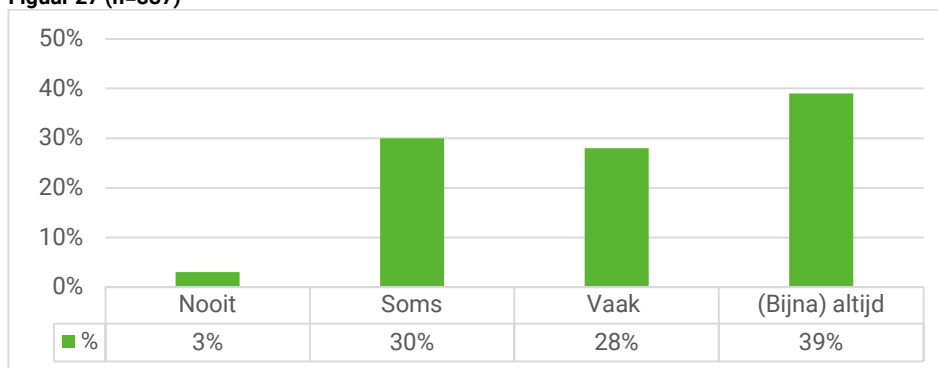
Figuur 26 (n=408)

5.12 Wanneer een cliënt een negatieve opmerking maakt over homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender personen, zegt u daar dan iets van?

Een klein gedeelte van de respondenten (3%) geeft aan hier nooit wat van te zeggen en bijna een derde (30%) zeggen hier soms iets van (figuur 27). Ruim twee derde van de respondenten (67%) zegt hier vaak tot (bijna) altijd iets van.

Figuur 27 (n=337)

6 Groepsdynamiek

6.1 Er is over het algemeen sprake van een respectvolle omgang tussen cliënten onderling

Het grootste gedeelte van de respondenten (82%) geeft aan dat er over het algemeen sprake is van een respectvolle omgang tussen cliënten onderling (figuur 28). 15% van de respondenten is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en de rest (3%) geeft aan het hier niet mee eens te zijn.

6.2 Homo- en biseksuele cliënten kunnen hier op de groep maar beter niet open over zijn

Een klein gedeelte van de respondenten (5%) geeft aan het (helemaal) eens te zijn met deze stelling (figuur 28). Een op de vijf (20%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens en het grootste gedeelte van de respondenten (75%) is het hier (helemaal) niet mee eens.

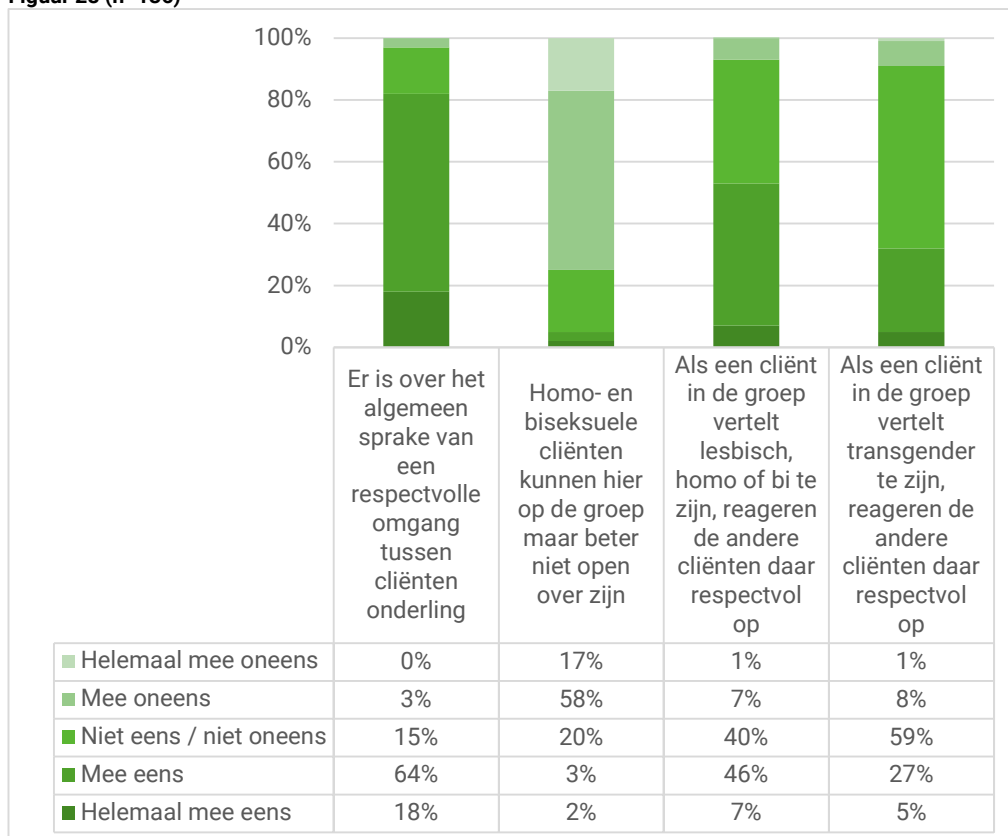
6.3 Als een cliënt in de groep vertelt lesbisch, homo of bi te zijn, reageren de andere cliënten daar respectvol op

Meer dan de helft van de respondenten (53%) geeft aan het (helemaal) eens te zijn met deze stelling (figuur 28). Twee op de vijf respondenten (40%) is het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens. Een klein gedeelte (8%) geeft aan het (helemaal) oneens te zijn met deze stelling.

6.4 Als een cliënt in de groep vertelt transgender te zijn, reageren de andere cliënten daar respectvol op

Bijna een derde van de respondenten (32%) geeft aan het (helemaal) eens te zijn met deze stelling (figuur 28). Drie op de vijf (59%) geeft aan het hier niet mee eens maar ook niet mee oneens te zijn en een klein gedeelte van de respondenten (9%) is het hier (helemaal) mee oneens.

Figuur 28 (n=136)

6.5 Hoe makkelijk of moeilijk vindt u het om een veilige sfeer te creëren voor het bespreken van homo- en biseksualiteit in de groep waarmee u het meest werkt?

Bijna de helft van de respondenten (47%) geeft aan het makkelijk tot heel makkelijk te vinden om een veilige sfeer te creëren voor het bespreken van homo- en biseksualiteit (figuur 29). Ruim een op de tien respondenten (13%) geeft aan dit (heel) moeilijk te vinden en twee op de vijf respondenten (39%) staat hier neutraal tegenover. De rest (1%) geeft aan dat dit soort situaties nooit voorkomen.

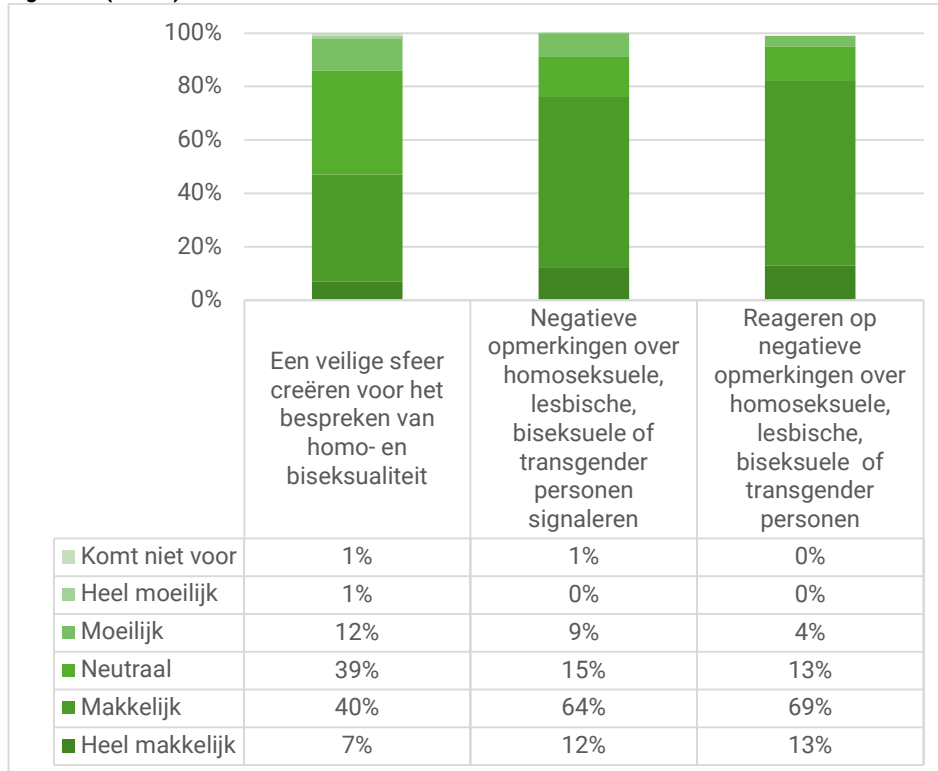
6.6 Hoe makkelijk of moeilijk vindt u het om negatieve opmerkingen over homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender personen te signaleren in de groep waarmee u het meest werkt?

Driekwart van de respondenten (76%) geeft aan het (heel) makkelijk te vinden om negatieve opmerkingen over homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender personen te signaleren (figuur 29). Een klein gedeelte (9%) vindt dit moeilijk en 15% van de respondenten staat hier neutraal tegenover. De rest (1%) geeft aan dat dit soort situaties nooit voorkomen.

6.7 Hoe makkelijk of moeilijk vindt u het om te reageren op negatieve opmerkingen over homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender personen in de groep waarmee u het meest werkt?

De meeste respondenten (83%) geven aan het makkelijk tot heel makkelijk te vinden om te reageren op negatieve opmerkingen over homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender personen (figuur 29). Een klein gedeelte (4%) geeft aan dit moeilijk te vinden en 13% van de respondenten staat hier neutraal tegenover.

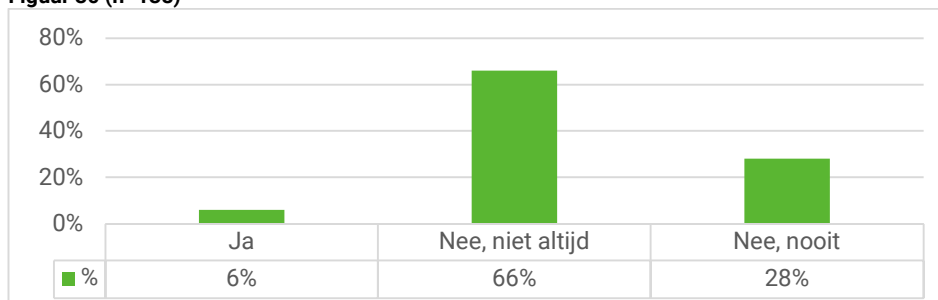
Figuur 29 (n=137)

6.8 Bespreekt u het onderwerp seksuele oriëntatie in elke groep?

Een klein gedeelte van de respondenten (6%) bespreekt het onderwerp seksuele oriëntatie in elke groep (figuur 30). Twee derde (66%) geeft aan dit niet altijd te doen en ruim een kwart van de respondenten (28%) geeft aan dit nooit te doen.

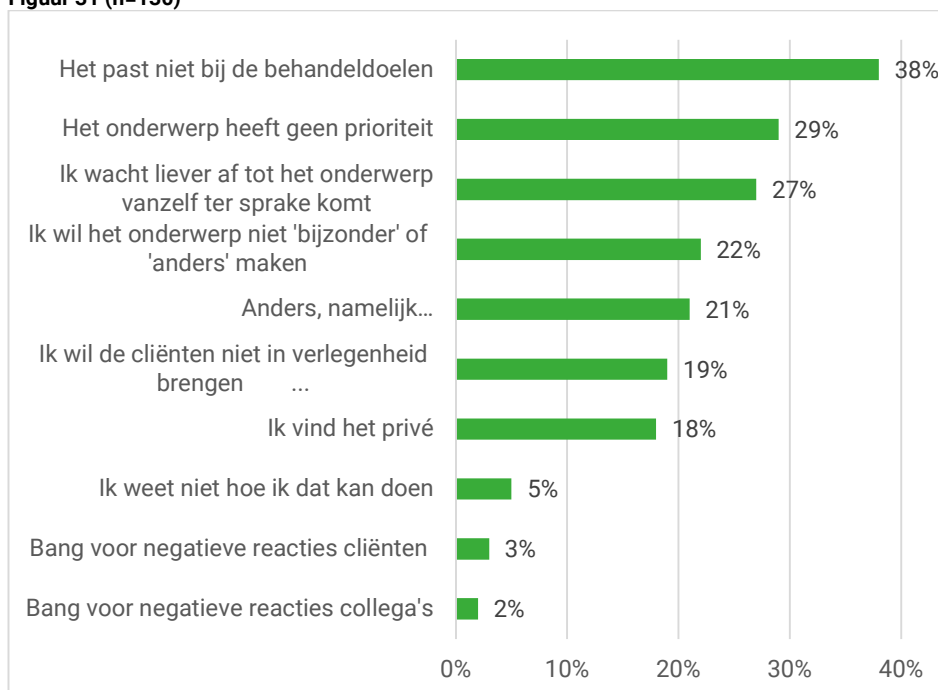
Figuur 30 (n=138)

6.9 Wat is de reden dat u seksuele oriëntatie niet (altijd) bespreekt in de groep?

- De meest genoemde redenen om het onderwerp seksuele oriëntatie niet in elke groep te bespreken zijn: het past niet bij de behandeldoelen van de groep (38%), het onderwerp heeft geen prioriteit (29%) en ik wacht liever af tot het onderwerp vanzelf ter sprake komt (27%; figuur 31).
- Een op de vijf respondenten geeft aan het onderwerp niet 'bijzonder' of 'anders' te willen maken (22%), de cliënten niet in verlegenheid te willen brengen (19%) en het privé te vinden (18%).
- Sommigen geven aan niet te weten hoe ze dat kunnen doen (5%), bang te zijn voor negatieve reacties van cliënten (3%) en bang te zijn voor negatieve reacties van collega's (2%).

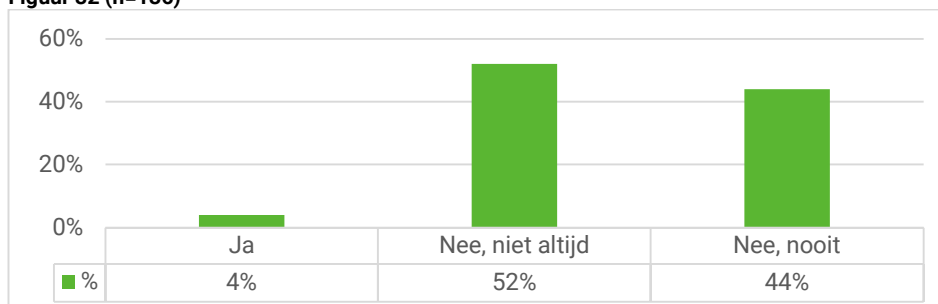
Figuur 31 (n=130)

6.10 Bespreekt u het onderwerp genderdiversiteit in elke groep?

Een klein gedeelte van de respondenten (4%) bespreekt het onderwerp genderdiversiteit in elke groep (figuur 32). Ruim de helft (52%) geeft aan dit niet altijd te doen en 44% van de respondenten geeft aan dit nooit te doen.

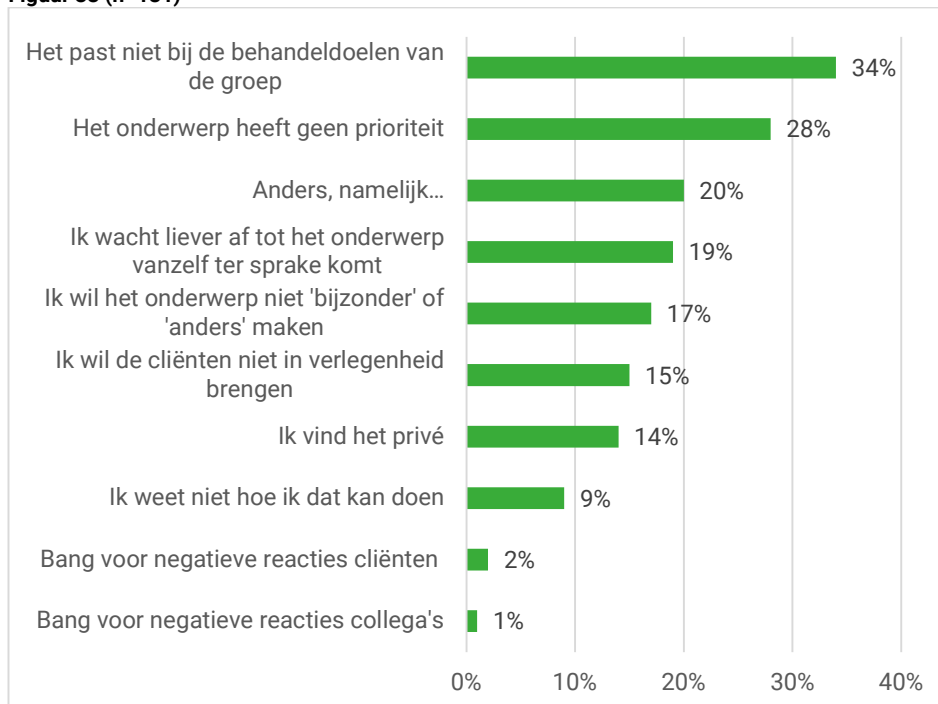
Figuur 32 (n=136)

6.11 Wat is de reden dat u genderdiversiteit niet (altijd) bespreekt in de groep?

- De meest genoemde redenen om het onderwerp genderdiversiteit niet in elke groep te bespreken zijn: het past niet bij de behandeldoelen van de groep (34%) en het onderwerp heeft geen prioriteit (28% ; figuur 33).
- Sommigen geven aan liever te wachten tot het onderwerp vanzelf ter sprake komt (19%), het onderwerp niet 'bijzonder' of 'anders' te willen maken (17%), de cliënten niet in verlegenheid te willen brengen (15%) en het privé te vinden (14%).
- Een klein gedeelte geeft aan niet te weten hoe ze dat kunnen doen (9%), bang te zijn voor negatieve reacties van cliënten (2%) en bang te zijn voor negatieve reacties van collega's (1%).

Figuur 33 (n=131)

7 Ondersteuningsbehoefte

7.1 Waar zou je meer over willen weten?

In onderstaande figuur (figuur 34) is een overzicht te zien van de ondersteuningsbehoefte van de respondenten. De respondenten konden meerdere antwoorden selecteren.

- De meeste respondenten zouden graag meer willen weten over hoe ze door kunnen verwijzen naar gespecialiseerde hulp voor lesbische, homo en bi cliënten (50%), en hoe ze door kunnen verwijzen naar gespecialiseerde hulp voor transgender cliënten (47%).
- Ook is er behoefte aan meer willen weten over hoe cliënten tegenwoordig hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit omschrijven (43%), de problemen waar intersekse cliënten specifiek mee te maken kunnen krijgen (43%), en wat intersekse inhoudt (40%).
- Er is weinig tot geen behoefte aan meer willen weten over wat lesbisch, homo of bi zijn inhoudt (2%), hoe je kunt herkennen dat een cliënt lesbisch, homo of bi is (2%), en aan andere aanvullende informatie (5%).

Figuur 34 (n=408)

8 Conclusie

8.1 Voor GGZ Noord-Holland-Noord

- Het sociale klimaat is te kenmerken als open, tolerant en leergierig ten aanzien seksuele en genderdiversiteit.
- Aandacht voor LHBT+ in de organisatie kan beter: 31% zegt dat dit in algemene zin matig tot slecht is, en 55% zegt hetzelfde over de aandacht voor LHBT+ in het informatiemateriaal. Meer niet-heteroseksuele respondenten dan heteroseksuele respondenten vinden de aandacht voor LHBT+ matig tot slecht.
- Er is wel sprake van een veilig klimaat: 96% zegt dat er sprake is van een respectvolle omgang tussen collega's onderling en 93% zegt dat homo- en biseksuele collega's open kunnen zijn over de seksuele voorkeur.
- Wel zegt ook 61% dat er minstens enkele collega's zijn met vooroordelen over homo- of biseksualiteit, of dat ze af en toe grapjes of negatieve opmerkingen horen. Niet-heteroseksuele respondenten denken minder vaak dan heteroseksuele respondenten dat collega's geen vooroordelen hebben (resp. 25% en 42%), geven vaker aan dat er af en toe negatieve opmerkingen over LHBT-personen worden gemaakt (resp. 35% en 14%), en zeggen hier vaker iets van (resp. 39% en 20%).
- De meeste respondenten weten waar ze binnen de organisatie terecht kunnen als ze ongelijk of negatief behandeld worden, maar toch weet 36% dat ook niet.
- De meeste respondenten hebben zelf positieve opvattingen over homo- en biseksualiteit of over genderdiversiteit. Vrijwel iedereen voelt zich op zijn gemak bij homo- of biseksuele personen of bij personen met een non-conforme genderexpressie. Wel zegt ook 36% dat de meeste collega's er bij voorbaat vanuit gaan dat een cliënt heteroseksueel is.
- Kennis over homo- en biseksualiteit wordt voldoende tot goed ingeschat, maar over genderidentiteit veel minder en over genderexpressie en intersekse nog minder;
- De meeste respondenten weten wat de termen asexueel en non-binair betekenen. Minder respondenten weten wat de termen queer, intersekse en panseksueel inhouden.
- Bijna de helft van de respondenten weet niet waar ze cliënten extern naartoe kunnen doorverwijzen met vragen over hun seksuele oriëntatie en genderexpressie. Nog minder respondenten weten waar ze intern advies/consultatie kunnen vinden.
- De meeste respondenten voelen zich in staat om te praten over relaties, intimiteit en seksualiteit, cliënten op goede informatie en hulpverlening te wijzen, of hulp te bieden bij problemen met de seksuele oriëntatie. Een groter deel (bijna een kwart) voelt zich niet in staat om hulp te bieden bij problemen met de genderidentiteit.
- Het grootste gedeelte van de respondenten gaat niet altijd met een cliënt in wanneer er wordt vermoedt dat deze cliënt lesbisch, homo of bi, of transgender is. De meest genoemde redenen om niet in gesprek te gaan zijn: ik vind het niet nodig als het geen probleem is en ik wil het onderwerp niet 'bijzonder' of 'anders' maken.

- Als een cliënt een negatieve opmerking maakt over LHBT personen, zegt ruim twee derde van de respondenten hier vaak of altijd iets van. Een derde doet dat soms. Slechts 3% doet dat nooit.
- Er is sprake van een veilige groepsdynamiek: 82% zegt dat er sprake is van een respectvolle omgang tussen cliënten onderling en 75% zegt dat homo- en biseksuele cliënten open kunnen zijn over de seksuele voorkeur. Wel zegt ook 8-9% dat cliënten niet altijd respectvol reageren wanneer een cliënt in de groep vertelt LHBT te zijn.
- De meeste respondenten voelen zich in staat om binnen de groep negatieve opmerkingen over LHBT personen te signaleren en hierop te reageren. Wel zegt ook 13% het moeilijk tot heel moeilijk te vinden om binnen de groep een veilige sfeer te creëren voor het bespreken van homo- en biseksualiteit.
- Het grootste gedeelte van de respondenten bespreekt niet altijd het onderwerp seksuele oriëntatie of genderdiversiteit in de groep. De meest genoemde redenen om deze onderwerpen niet in elke groep te bespreken zijn: het past niet bij de behandeldoelen van de groep en het onderwerp heeft geen prioriteit.
- Er is vooral behoefte aan informatie over hoe je door kunt verwijzen naar gespecialiseerde hulp (zowel voor LHB als voor T cliënten), hoe cliënten tegenwoordig hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit omschrijven, de problemen waar intersekse cliënten mee te maken kunnen krijgen en wat intersekse inhoudt.

8.2 Beperkingen Quick scan

- Dat iemand de kennis als voldoende of goed beschouwd, wil niet zeggen dat dit zo is en zegt ook niets over de toepassing van deze kennis. Geldt ook voor de vragen “weet u wat xx betekent?”. Gebruikmaken van een goede kennis schaal of casuïstiek is misschien betere optie.
- Is het aan de hulpverlener om te beoordelen of een onderwerp/thema/vraag relevant is, of moet dat bij de client gelegd worden.
- Wat betreft het onderdeel ‘Groepsdynamiek’: Wat door de hulpverleners wordt ervaren, kan natuurlijk afwijken van hetgeen cliënten/de groep ervaart. Daar geeft deze scan geen antwoord op.
- Uitgaande van een totaal van 2000 medewerkers, begon ca 40% aan de vragenlijst. Van deze 40% (802) vulde 74% de volledige vragenlijst in (bijna 30% van het totaal aantal medewerkers), 22% haakte tussentijds af, en 2% gaf geen toestemming voor het gebruiken van de antwoorden.

9 Aanbevelingen

De aandacht voor LHBT+ in de werkpraktijk kan nog verder vergroot worden, bijv. door met enige regelmaat LHBT+ gerelateerde onderwerpen te adresseren in intervisie- en/of themabijeenkomsten, of hier aanvullende training(en) te organiseren. Daarmee kan ook de kennis over specifieke onderwerp vergroot worden. Thema's en onderwerpen die zich hiervoor lenen zijn o.a.:

- informatie over intersekse (wat het inhoudt, met welke problemen ze te maken kunnen krijgen).
- hoe en wanneer genderidentiteit en -expressie bespreken met een jongere of groep.
- hoe omschrijven jongeren tegenwoordig hun seksuele oriëntatie en/of genderidentiteit, welke terminologie is tegenwoordig gangbaar.
- informatie over genderdiversiteit en het verschil tussen genderidentiteit en genderexpressie.
- de wenselijkheid van open-zijn over de eigen seksuele oriëntatie (self-disclosure): wanneer wel, wanneer niet.
- het al dan niet accepteren van het weigeren van begeleiding door een homo- of biseksuele hulpverlener.
- reflectie op heteronormativiteit, bias en stereotiepe opvattingen, bijvoorbeeld door het volgen van masterclasses en of trainingen op dit thema.

Het verdient daarnaast aanbeveling om mogelijkheden te bieden om te oefenen met het bespreekbaar maken van seksuele- en genderdiversiteit en het bespreken van casusistiek, zodat medewerkers zich beter in staat kunnen voelen om daadwerkelijk te handelen in de praktijk.

Onder medewerkers kan breder bekend gemaakt worden waar ze binnen de organisatie terecht kunnen bij ongelijke of negatieve behandeling.

Niet iedereen heeft even goed zicht op verwijsmogelijkheden en/of waar intern advies of consultatie gevonden kan worden. Inzicht in (externe) verwijsmogelijkheden naar gespecialiseerde hulp (zowel voor LHB als voor T jongeren) en ontmoetingsmogelijkheden kan vergroot worden, bijvoorbeeld door bekendheid te geven aan:

- COC Nederland beheert een adressenbestand van LHBT+ hulpverleners, te raadplegen via www.rozehulpverlening.nl¹; ontmoetingsmogelijkheden zijn te vinden via <https://switchboard.coc.nl/>, voor jongeren tot en met 18 jaar is er de jongerencommunity <https://www.jongenout.nl/>
- Transgender Netwerk Nederland (TNN) biedt een overzicht van hulpverlening en ontmoetingsmogelijkheden op www.transgenderinfo.nl/community/wegwijzer/
- Jongeren met vragen rond seksualiteit en seksuele gezondheid kunnen verwezen worden naar www.sense.info.

De inrichting van een centraal punt voor advies en consultatie en hier intern bekendheid aan geven verdient aanbeveling. Hieraan zou dan ook een eigen sociale kaart voor doorwijzing naar gespecialiseerde hulp gekoppeld kunnen worden.

¹ Deze website wordt momenteel herzien en zal worden geïntegreerd in <https://switchboard.coc.nl/>

Materialen kunnen inclusiever gemaakt worden, bijvoorbeeld door meer diversiteit te laten zien op de website of in (gedrukt) informatiemateriaal:

- Laat ruimte in de tekst voor mensen die zich niet als man of vrouw identificeren, maar als iemand daartussen of buiten; (bijvoorbeeld: het woord 'jongeren' gebruiken in plaats van 'jongens en meiden').
- Maak seksuele en genderdiversiteit de norm in teksten en beelden (bijv. door er niet impliciet vanuit te gaan dat mensen hetero zijn, door het gebruik van genderneutrale woorden).
- Benoem diversiteit als belangrijk thema. Bijvoorbeeld: 'In onze praktijk/organisatie vinden we het belangrijk dat iedereen zichzelf kan zijn, hebben we oog voor diversiteit en zetten we de cliënt centraal'.

Ook kan rekening gehouden worden met diversiteit in sekse en gender op (intake) formulieren:

- Vraag naar genderidentiteit en geboortegeslacht wanneer dit relevant is om goede en gepaste zorg te kunnen leveren.
- Vraag naar genderidentiteit als je wilt weten hoe iemand zich identificeert. Geef meer opties dan man en vrouw. Bijvoorbeeld: Ik ben een: man / vrouw / anders, nl...
- Vraag naar geboortegeslacht als je wil weten met welke geslachtskenmerken iemand is geboren. Intersekse personen krijgen soms geboortegeslacht x. Dus goed om deze als optie mee te nemen. Bijvoorbeeld: Geslacht waarmee je bij de geboorte ingeschreven bent bij de gemeente: man / vrouw / x.
- Vraag naar de juiste aanspreekvorm: hoe wil iemand aangesproken worden.

Tot slot kan de organisatie laten zien dat diversiteit de norm is door informatie in de wacht- of spreekkamer of op een digibord te richten op mensen met allerlei variaties in sekse, gender en seksuele oriëntatie. Ook kunnen symbolen als regenboogvlaggen hieraan bijdragen.

Meer adviezen, tips en tools zijn opgenomen in de [Toolkit Komt een mens bij de dokter](#) van de Alliantie Gezondheidszorg op Maat.